

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за третото тримесечие на 2017 г. и за общините в процедура по финансово оздравяване за 2017 г.

Анализът на данните в края на третото тримесечие на 2017 г. спрямо края на 2016 г., както и спрямо същия период на 2016 г., показват следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната запазва относително постоянно равнище – 42,08 % спрямо 43,48 % за същия период на миналата година и 40,07 % в края на 2016 г. Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, също не се променя значително и през трите разглеждани периода.

Като цяло приходите на общините са около 40 % от общия размер на постъпленията им (приходи и трансфери), като делът на общините с равнище на този показател над средното за страната е 15,8 % - около 40.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи достига 101,09 % спрямо 95,59 % за същия период на миналата година и 85,20 % към края на 2016 г., като 50 общини постигат резултат над средното за страната (при 67 към същия период на миналата година и 62 към края на 2016 г.).

Приходите превишават разходите към края на третото тримесечие на 2017 г. при 20,0 % от общините (53), през същия период на миналата година - 59 общини или 22,0 %, а към края на 2016 г. - 10 % или 26 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

Бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на септември 2017 г. е 6,57 % (при 7,88 % към същия период на миналата година и 4,24 % в края на 2016 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 68 при 98 към същия период на миналата година и 143 към края на 2016 г. Следва да се отбележи, че бюджетното салдо на общините на национално ниво към септември 2017 г., както и към третото тримесечие и края на 2016 г. е положително, поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.

Средното за страната равнище на размера на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия намалява до 47,12 % (при 49,73 % към септември 2016 г. и 49,16 % към края на 2016 г.) и е относително постоянна величина, като погашенията на общините по дълга са съобразени с равнището на приходите и разходите по бюджетите им. Общините използват дългосрочни заеми, както за дофинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализирането на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище за страната към септември 2017 г. е 5,90 % при 7,76 % към септември 2016 г. и 7,25 % към края на 2016 година. Броят на общините с този показател над средното равнище за страната се запазва относително постоянен – 77 броя към септември 2017 г., при 77 за същия период на миналата година и 79 към края на 2016 г.

Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 275 за септември 2017 г. при 281 за септември 2016 г. и 278 към края на 2016 г., а общините с показател над средната стойност също са относително постоянна величина – 48 за третото тримесечие на 2017 г., 49 за същия период на миналата година и 48 в края на 2016 година.

Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи също е относително постоянна величина – средният дял за страната към края на това тримесечие е 50,48 %, а за същия период на миналата година и към края на 2016 г. е съответно 47,60 % и 46,62 %, като общините с показател над средните стойности са съответно 191 за 2017 г., 219 за третото тримесечие на 2016 г. и 207 към края на 2016 г.

Показател за инвестиционна активност - дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на третото тримесечие на 2017 г. общините отчитат още по-слаба инвестиционна активност от 9,4 %, сравнено с данните към края на 2016 г., когато средната стойност на този показател за страната е 15,16 %, както и спрямо средното равнище на показателя от 12,72 %, отчетено към същия период на миналата година. Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на третото тримесечие на 2017 г., е 118 при 81 за същия период на миналата година и 103 към края на 2016 г. Трябва да се отбележи, че едва 10 общини имат ниво на този показател над 30 %.

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи за третото тримесечие на 2017 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Столична община
Варна
Панагюрище
Божурище
Раднево
Балчик
Банско
Божурище
Несебър
Ямбол
Русе
Плевен
Родопи
Пловдив
Девня

Допълнително, общините Столична, Варна, Пловдив, Бургас и Ямбол към третото тримесечие на 2017 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи спрямо края на 2016 г. отчитат Столична община и Сливен. Общините Столична, Сливен, Пловдив и Смолян са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи спрямо края на 2016 г.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за третото тримесечие на 2017 г. се очертават и следните общини, освен тези, които са в процедура по финансово оздравяване:

Борино
Угърчин
Неделино
Доспат
Рила
Никола Козлево
Черноочене
Бойчиновци
Сатовча
Самуил
Белица
Батак
АНТОН

Други показатели за финансовото състояние на общините

Наличните в края на септември 2017 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините достига 4,6 % (при 5,8% към 30.09.2016 г. и 8,4 % към 31.12.2016 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната е 84 (при 82 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 30.09.2017 г. в 25 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 34 за същия период на миналата година и 35 по отчетни данни в края на 2016 г.

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Доспат	81.9%
Неделино	71.2%
Белоградчик	52.4%
Симитли	46.6%
Струмяни	45.5%
Рудозем	41.1%
Димово	40.2%

Наличните в края на септември 2017 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище е 31,7% (при 40,1% към 30.09.2016 г. и 38,5% към 31.12.2016 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната е 68 (при 64 за същия период на миналата година и 70 към края на 2016 г.). Към 30.09.2017 г. в 17 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 36 общини за същия период на миналата година и 35 в края на 2016 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Смолян	125.0%
Чепеларе	98.3%
Главиница	87.0%
Неделино	85.3%
Лесичово	78.1%

Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище е относително постоянна величина, като към 30.09.2017 г. е 2,6 % при 3,5 % за същия период на миналата година и 3,6 % в края на 2016 г. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, също се запазва относително постоянен 73 (при 70 към 30.09.2016 г. и 74 към 31.12.2016 г.). Към края на деветмесечието общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите са 53, към същия период на миналата година са 61 и 58 са към края на 2016 година.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Доспат	75.3%
Димово	72.9%
Белоградчик	50.3%
Симитли	47.6%
Неделино	47.1%

Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на деветмесечието са 103 (за сравнение към 30.09.2016 г. са 65, а към края на 2016 г. – 61), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

Поморие	-2 841 552
Балчик	-2 625 142
Хитрино	-2 279 446
Девин	-2 204 701
Кърджали	-1 973 329

Към 30.09.2017 г. увеличение в размера на задължения за разходи спрямо 31.12.2017 г. се наблюдава при следните общини:

		Задължения за разходи по бюджет	Задължения за разходи по бюджет	Изменение Q3-2017 г. спрямо Q4-2016 г.	Дял на задълженията за разходи по бюджета от средногодишните разходи за 2013-2016	Дял на задълженията за разходи по бюджета от планираните разходи за 2017
	Периоди Общини	Q4-2016 г.	Q3-2017 г.		Q4-2016 г.	Q3-2017 г.
7107	Неделино	4 580 349	4 741 395	161 046	70,7 %	71,2 %
5506	Димово	2 382 094	2 416 767	34 673	43,7 %	40,2 %
5111	Симитли	3 896 539	4 525 685	629 146	42,8 %	46,6 %
7108	Рудозем	3 155 466	3 602 139	446 674	42,8 %	41,1 %
7608	Стамболово	2 109 953	2 159 270	49 317	42,1 %	21,3 %
5905	Кърджали	19 180 162	19 561 377	381 214	39,6 %	36,8 %
6604	Карлово	6 025 386	6 068 125	42 739	22,2 %	18,3 %
6008	Сапарева баня	1 054 392	1 555 935	501 543	19,7 %	27,1 %
5601	Борован	932 958	946 372	13 414	18,2 %	14,5 %

Към деветмесечието на 2017 г. в нарушение на разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. нови ангажименти за разходи поемат следните общини:

		Поети ангажименти по бюджета	Поети ангажименти по бюджета	Изменение Q3-2017 г. спрямо Q4-2016 г.	Дял на поетите ангажименти по бюджета от средногодишните разходи за 2013-2016	Дял на поетите ангажименти по бюджета от планираните разходи за 2017
	Периоди Общини	Q4-2016 г.	Q3-2017 г.		Q4-2016 г.	Q3-2017 г.
7304	Годеч	3 463 213	3 921 236	458 022	80,3 %	49,9 %
6907	Тутракан	5 894 043	6 937 563	1 043 520	63,5 %	57,7 %
5607	Мездра	8 052 463	8 272 521	220 058	61,8 %	60,1 %
5501	Белоградчик	3 470 215	3 547 670	77 454	61,6 %	35,6 %
6404	Перник	32 517 570	33 540 625	1 023 055	60,4 %	57,2 %

7106	Мадан	5 316 778	5 804 901	488 123	60,2 %	57,9 %
6310	Септември	7 722 174	11 706 095	3 983 920	57,8 %	56,3 %
6612	Родопи	8 784 180	9 818 306	1 034 126	54,0 %	48,7 %
5102	Белица	3 670 453	3 912 402	241 950	52,6 %	42,8 %

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, които са в процедура по финансово оздравяване през 2017 г., данните към 30.09.2017 г. са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 91,7 млн. лв., като при 28 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава законовото ограничение от 5 на сто.

Намалението в размера на просрочените им задължения спрямо същия период на миналата година общо с 22,1 млн. лв. е в резултат на намалението в 12 общини общо с 28,1 млн. лв. и увеличението в 20 от тях с 6,0 млн.лева. Спрямо края на 2016 г. е налице намаление на просрочените задължения на 32-те общини с 23,4 млн. лв., което е в резултат от намаление с 29,1 млн. лв. при 12 общини и увеличение с 5,7 млн. лв. при 20 от тях.

Задълженията за разходи са в размер на 103,8 млн. лв., като при 19 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите превишава допустимите по ЗПФ стойности от 15 на сто. Задълженията им за разходи са намалели спрямо същия период на миналата година с 23,0 млн. лв. (при 15 общини има намаление с 28,8 млн. лв., а при 17 – увеличение общо с 5,8 млн. лв.). Спрямо края на 2016 г. намалението е 38,9 млн. лв., като е реализирано в резултат на намалението с 41,1 млн. лв. в 10 от общините и на увеличението с 2,2 млн. лв. в останалите 22.

Поетите ангажименти са в размер на 185,0 млн. лв., като при 7 от общините делът им спрямо годишния размер на разходите все още надвишава допустимите по ЗПФ 50 на сто.

Поетите ангажименти са намалели с 50,0 млн.лв. спрямо същия период на миналата година в резултат на намалението с 62,5 млн. лв. в 14 от общините и на увеличението с 12,5 млн. лв. при 18 общини. Спрямо края на 2016 г. намалението е с 16,1 млн. лв., произтичащо от намаление с 28,6 млн. лв. в 14 от общините и увеличение с 12,5 млн. лв. в останалите 18.

От началото на 2017 г. на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ министърът на финансите е съгласувал **планове за финансово оздравяване** на 7 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен и Сунгурларе.

Седемте общини изготвиха и изпратиха за съгласуване оздравителни планове, в които си поставят цели за финансово оздравяване за тригодишен период, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъдат намалени дефицита по бюджета, както и необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки в управлението на финансите. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно в края на периода 2017 – 2019 г.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Размер на просрочените задължения и др. плащания	Общ ефект от изпълнение на мерките от общината
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	2 143 979	2 759 386
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 445 784	2 564 952
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	3 006 401	3 204 321
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	6 663 455	6 916 252
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	5 476 614	5 792 113
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	26 002 481	26 568 188
7003	Сливен	30.05.2017 г.	1.12.2019	5 000 000	19 779 778	25 268 841
Общо:				19 949 170	64 518 492	73 074 053

Просрочените задължения в края на септември 2017 г. спрямо края на 2016 г. на общините Перник, Белово, Септември и Сливен намаляват в размер по-голям от отпуснатия безлихвен заем за финансово оздравяване, т.е. те са разплатили изцяло предвидените за погасяване просрочени задължения с предоставения от централния бюджет заем.

Всички 7 общини в края на септември 2017 г. спрямо края на 2016 г. имат намаление на задълженията за разходи. За община Тетевен показателят задължения за разходи е в рамките на нормативно допустимите параметри към края на 2016 г. и към третото тримесечие на 2017 г. Общините Велинград, Перник и Сливен спазват законовата разпоредба да не натрупват нови задължения за разходи до привеждане на показателя за задължения за разходи в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 1 от ЗПФ. При община Белово се наблюдава намаление на задълженията за разходи към края на септември 2017, сравнено с края на 2016 г., но в по-малък размер, отколкото намаляват просрочените им задължения, което предполага нарушение на разпоредбата на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. и генериране на нови задължения.

При общините Велинград и Сливен се наблюдава намаление на размера на ангажиментите за разходи към края на септември 2017 г. спрямо края на 2016 г. Тези общини спазват законовата разпоредба на чл. 77 от ЗДБРБ за 2017 г. да не се допуска поемането на нови ангажименти за разходи до привеждане на показателя за ангажименти в съответствие с ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ. За общините Тетевен и Белово показателят задължения за разходи е в рамките на нормативно допустимите параметри към края на 2016 г. и към третото тримесечие на 2017 г. Общините Септември и Перник отчитат увеличение в размера на ангажиментите за разходи, независимо от факта, че към края на 2016 г. нарушават правилото по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ.

И седемте общини към 30 септември 2017 г. отчитат положително бюджетно салдо.

С оглед на спазване на дълговото правило по чл. 32, ал. 1 от ЗПФ община Тетевен е предприела действия и е предоговорила лихвения процент по обслужваните от нея банкови кредити и е разсрочила плащания по главницата на единия от заемите.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 30.09.2017 г. са в размер на **162,7 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **153,2 млн. лева**.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 140 общини (52,8 % от общия брой общини). Над 47,2 % (125 общини) завършват третото тримесечие на 2017 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 37,4 % (99 общини), като общият размер на реализираното от тях намаление е 57,0 млн.лв. В същото време 57 общини (21,5 % от всичките) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 16,5 млн.лв. Само 2 общини (Генерал Тошево и Нови пазар) запазват размера на просрочените си задължения без изменение в рамките на последната година.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 4,6 млн. лв. и както обикновено съставляват около 3,0 % от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения в бюджета по области е както следва:

Област	Септември 2016 г. (в лева)	Декември 2016 г. (в лева)	Септември 2017 г. (в лева)	Изменение Септември 2017 г. - Септември 2016 г. (в лева)	Изменение Септември 2017 г. - Декември 2016 г. (в лева)
Благоевград	7 958 050	8 359 389	8 901 114	943 064	541 725
Бургас	9 915 274	7 045 039	7 163 531	-2 751 743	118 492
Варна	10 881 895	2 159 276	680 159	-10 201 736	-1 479 117
Велико Търново	5 839 572	4 176 929	2 165 776	-3 673 796	-2 011 153
Видин	15 569 377	16 157 573	15 918 080	348 703	-239 493
Враца	4 407 959	3 939 635	3 866 290	-541 669	-73 345
Габрово	206 678	140 686	131 828	-74 850	-8 858
Добрич	3 208 516	4 542 704	3 590 711	382 195	-951 993
Кърджали	15 904 386	16 188 426	17 514 490	1 610 104	1 326 064
Кюстендил	6 258 861	6 000 800	5 502 947	-755 914	-497 853
Ловеч	3 041 316	2 410 810	1 735 202	-1 306 114	-675 608
Монтана	2 118 773	2 337 325	1 709 998	-408 775	-627 327
Пазарджик	27 038 931	25 042 913	16 800 676	-10 238 255	-8 242 237
Перник	17 124 007	18 787 097	13 063 762	-4 060 245	-5 723 335
Плевен	791 035	658 096	669 890	-121 145	11 794
Пловдив	8 175 999	9 229 056	9 549 674	1 373 675	320 618
Разград	1 144 042	1 130 273	1 372 974	228 932	242 701
Русе	2 394 599	2 449 507	1 013 429	-1 381 170	-1 436 078
Силистра	5 127 453	5 209 104	4 360 906	-766 547	-848 198
Сливен	15 330 088	17 949 194	6 627 527	-8 702 561	-11 321 667
Смолян	17 548 335	17 921 884	18 868 246	1 319 911	946 362
София - град	1 337 027	764 931	1 055 037	-281 990	290 106
София	3 570 997	4 095 573	3 105 661	-465 336	-989 912
Стара Загора	1 984 899	1 231 036	2 302 809	317 910	1 071 773
Търговище	1 162 994	829 735	541 121	-621 873	-288 614
Хасково	5 477 516	5 498 814	4 992 804	-484 712	-506 010
Шумен	173	2 605	173	0	-2 432
Ямбол	151 674	153 912	19 438	-132 236	-134 474
Общо	193 670 426	184 412 322	153 224 253	-40 446 173	-31 188 069

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 9,5 млн. лв. или 6 % от общия размер на просрочията.

Като цяло общо просрочените задължения на общините намаляват с 32,9 млн. лв. спрямо края на 2016 г. и с 43,6 млн. лв. спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения в млн.лв.
31.12.2015 г.	184,8

31.03.2016 г.	183,6
30.06.2016 г.	188,3
30.09.2016 г.	193,7
31.12.2016 г.	184,4
31.03.2017 г.	175,8
30.06.2017 г.	149,5
30.09.2017 г.	153,2

Общинският дълг и общинските гаранции към 30.09.2017 г. възлизат на 1 226,6 млн. лв., в т.ч. 552,6 млн. лв. вътрешен (45,0 %) и 674,1 млн. лв. външен дълг (дългът на Столична община формира 51,7 % от общия размер на дълга). Спрямо края на 2016 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 26,4 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешните заеми с 23,8 млн. лв. и на намаление на размера на външните заеми с 2,6 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават и през следващите тримесечия в посока да се подобри и ефективността на управление на общинските разходи, заедно с положителната тенденция за подобряване на приходната част в общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критичните стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. Така ще преодолеят и елиминират своевременно риска да нарушат фискалните правила и параметри по ЗПФ, които през 2017 г. са задължителни за общините, след тригодишния преходен период, необходим за привеждане в съответствие с изискванията на закона.